[2019] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 693

ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼

ਬਨਾਮ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5998)

ਜੁਲਾਈ 31, 2019

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988: ਧਾਰਾਵਾਂ 50, 157 - ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਜੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਰੀ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ - ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ - ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ – ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਵਾਹਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਾਹਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਥਿਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ : ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਚੈਪਟਰ IV ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। [ਪੈਰਾ 13] [700-B-D]

693

XXXXXX

1.2 ਧਾਰਾ 157 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਏ XI ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 17] [702-E-F]

ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਕਿ ਮੌਰਗੇਜ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 25-27) [706-F-H; 707-A]

XXXXXX

ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 695

1.4 ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜੋ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਥਿਰ ਸੀ। ਵਾਹਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। 2,42,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 28] [707-B]

ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਵਸੀਰੈਡੀ ਕੋਮਲਾਵਲੀ ਕੰਬਾ **1984 ACJ 345;** ਕੰਪਲੀਟ ਇਨਸੁਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ **(1996) 1 SCC 221: [1995] 5 Suppl. SCR 500**; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਡਾਗਾ ਬਨਾਮ ਸਵੇਤਾ ਸ਼ਰਮਾ **(2019) 1 SCALE 2;** ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ **(2018) 3 SCC 1: [2018] 2 SCR 572**;ਟੀ ਵੀ ਜੋਸ ਬਨਾਮ ਚਾਕੋ ਪੀਐਮ **(2001) 8 SCC 748: [2001] 3 Suppl. SCR 366;** ਪੀ ਪੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਕੇ ਰਾਜੱਪਨ **(2008) 17 SCC 624**; ਪੁਸ਼ਪਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ **(2011) 2 SCC 240: [2011] 1 SCR 334 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
1984 ACJ 345	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[1995] 5 Suppl. SCR 500	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10
(2019) 1 SCALE 2	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[2018] 2 SCR 572	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 10

[2001] 3 Suppl. SCR 366	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
(2008) 17 SCC 624	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2011] 1 SC 334	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5998

2013 ਦੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2809 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵੰਡ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 11.03.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਰੰਨਕ ਨਾਇਕ, ਅਤੁਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਸ਼ੁਲ ਚੌਧਰੀ, ਕੁਮਾਰ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸਿੰਘ।

XXXXXX

ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਨੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਜਰੰਗ ਲਾਲ ਜਾਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ। (Leave granted)

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ[1] ਦੇ 11 ਮਾਰਚ 2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। NCDRC ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਪਤਕਾਰ

ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਫੋਰਮ, ਜਲੰਧਰ 2 ਅਤੇ ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 3 ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਤਹਿਤ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ICICI ਬੈਂਕ[4] ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ, ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖਾ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫਿਰ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਵਾਹਨ 31 ਮਾਰਚ 2006 ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 2,42,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਵਜੋਂ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ 2006 ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੀਕਾਨੇਰ ਐਂਡ ਜੈਪੁਰ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਕਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਨੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2006 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 22 ਮਈ 2006 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 6,999 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ 3,28,100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦਾ ਨਾਮ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪਤੇ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

---

[1]"NCDRC"

[2]"ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ"

[3]"SCDRC"

[4]"ਬੈਂਕ"

XXXXXX

ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.]

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਜੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਜੋਂ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਰਹੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਛੋਟ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਇਹ ਵਾਹਨ 13 ਤੋਂ 14 ਜੂਨ 2006 ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 14 ਜੂਨ 2006 ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ FIR ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 4 ਜੁਲਾਈ 2006 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

7. 12 ਅਕਤੂਬਰ 2006 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। 19 ਅਕਤੂਬਰ 2006 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, FIR ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

8. 16 ਨਵੰਬਰ 2006 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 28 ਨਵੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 21 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ 2013 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੋਧ ਵਿੱਚ, NCDRC ਨੇ 11 ਮਾਰਚ 2014 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

9. ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੌਂਪਿਆ। ਬੈਂਕ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988[5] ਦੇ ਚੈਪਟਰ 11, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 157 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਾਰਨ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

10. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿੱਜਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਵਸੀਰੈਡੀ ਕੋਮਲਾਵਲੀ ਕੰਬਾ**[6]**;** (ii) **ਕੰਪਲੀਟ ਇਨਸੁਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ**[7]; (iii) **ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਡਾਗਾ ਬਨਾਮ**

ਸਵੇਤਾ ਸ਼ਰਮਾ [8] ਅਤੇ (iv) **ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ**[9] **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ** ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਹਨ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

---

[5] 1988 ਦਾ ਐਕਟ

[6] 1984 ACJ 345 (1)

[7] (1996) 1 SCC 221

[8] (2019) 1 SCALE 2

[9] (2018) 3 SCC 1

XXXXXX

11. ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ;

(iii) ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(iv) ਬੈਂਕ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ;

(v) ਬੀਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(vi) ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

(vii) ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਡਾਕ ਪਤੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

12. ਹੁਣ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਾਰ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤਬਾਦਲਾ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 2 (30) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 2(30) - "ਮਾਲਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਰਾਏ-ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ;

XXXXXX

13. ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਏ 4 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਰ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

14. ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ

ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 50 ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ - (1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

(a) ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ, -

(i) ਉਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ; ਅਤੇ

(ii) ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਪ-ਖੰਡ (i) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣਾ -

(A) ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ; ਜਾਂ

(B) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, -

(i) ਧਾਰਾ 48 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਸੀਦ; ਜਾਂ

(ii) ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜੇ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 48 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਹੈ,

XXXXXX

ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(b) ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮਾਲਕੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

15. ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(3) ਜੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (a) ਜਾਂ ਖੰਡ (b) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ

ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 177 ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 177 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

16. ਅਧਿਆਏ XI ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 146 ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਏ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਧਾਰਾ 147 ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 149 ਬੀਮਾਕਰਤਾ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 157 ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ:

"157. ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ - (1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਨੀਤੀ, ਇਸਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ - ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੀਮਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰੇਗਾ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਏ XI ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। **ਕੰਪਲੀਟ ਇਨਸੁਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, 1 ਜੁਲਾਈ 1989 ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ NCDRC ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

19. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 703

"10. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਆਏ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 146 ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਵਰੇਜ ਤੀਜੀ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਵਰੇਜ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਫੈਲਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ। ਇਹ ਧਾਰਾ 147 (1) (b) (i) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਤੀਜੀ

ਧਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 165 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਆਏ X। ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ **ਬੀਮਾ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 146 ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਏ X। ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 157 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।** ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਕੇਂਦਰੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਨਿਯਮ, 1989 ਦੇ ਨਿਯਮ 141 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ 51 ਦੇਖੋ) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕੋਂਡਾਈਆ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ **ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।** ਇਹ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 157 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ "ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। **ਜੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੋਰ**

ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਏ X। ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਹੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਆਏ X। ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 157 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਲਪਨਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਲਿਸੀ ਹੋਰ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਧਿਆਏ X। ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

21. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਈਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਏ XI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। **ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ **T V ਜੋਸ ਬਨਾਮ ਚਾਕੋ PM**[10]**, ਪੀ. ਪੀ. ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਰਾਜੱਪਨ**[11] **ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ**[12] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"13. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਤਰਕ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਧਾਗਾ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (30) ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਮਾਲਕ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। **ਸੰਸਦ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਾ 2 (30) ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ 1939 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (19) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 (30) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ, ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰੇਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ**

ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 2 (30) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਹਨ ਦਾ "ਮਾਲਕ" ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਅਤੇ ਪੂਰਨਿਆ ਕਲਾ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

---

[10] (2001) 8 SCC 748

[11] (2008) 17 SCC 624

[12] (2011) 2 SCC 240

XXXXXX

ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 705

22. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਡਾਗਾ **(ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ RTO ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1986 ਦੇ ਚੈਪਟਰ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ,

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ।

24. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਕੰਪਲੀਟ **ਇਨਸੁਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੈਪਟਰ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੋਰ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **ਰਾਜਾ ਵਾਸੀਰੈਡੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

XXXXXX

"15. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੁੱਪ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ

ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਜਿਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ....

***** ***** *****

17. ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੇ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

27. ਵਾਹਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜੋ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਥਿਰ ਸੀ। ਵਾਹਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ 2,42,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi